

Συνέντευξη με τον προεδρικό υποψήφιο Χαράλαμπο Αριστοτέλους, 6/12/2022 (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτή η συνέντευξη δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβρη του 2022 από το [Πλατύπους Λευκωσίας](#).

Περιεχόμενο

Συνέντευξη με τον προεδρικό υποψήφιο Χαράλαμπο Αριστοτέλους, 6/12/2022

Φειδίας Χριστοδουλίδης: Είμαι ο Φειδίας Χριστοδουλίδης από την διεθνή πολιτική ομάδα Πλατύπους, καθώς επίσης και μέλος της κυπριακής ομάδας 1917, και είμαι εδώ με τον ανεξάρτητο προεδρικό υποψήφιο Χαράλαμπο Αριστοτέλους.. Θα κάνουμε μια συνέντευξη για την υποψηφιότητά σου, για το λόγο που αυτοπροδιορίζεσαι ως «ανεξάρτητος», για την Κυπριακή Αριστερά αλλά και την αριστερά γενικότερα. Με λίγα λόγια θα επιχειρήσουμε κάτι που δεν έγινε μέχρι τώρα, μία συνέντευξη από αριστερή σκοπιά.

Μια πρώτη ερώτηση που συχνά γίνεται και από αρκετούς δημοσιογράφους του τόπου μας: γιατί αποφάσισες να κατέλθεις στις προεδρικές εκλογές, παρόλο που οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι δεν έχεις πιθανότητα εκλογής, και όπως μου είπες και πριν, το γνωρίζεις.

Χαράλαμπος Αριστοτέλους: Πολλές φορές στην πολιτική όχι μόνο ξεχειλώνουμε τους όρους και τις λέξεις αλλά στην προσπάθειά μας να κρύψουμε πράγματα και καταστάσεις ή να φτάσουμε στον σκοπό μας τις χρησιμοποιούμε χωρίς να έχουν περιεχόμενο. Είναι κι αυτός ο λόγος που κατερχόμαστε στις προεδρικές εκλογές και δεν έχουμε την υποστήριξη από κόμματα του κατεστημένου. Είμαστε μια καθαρή φωνή, μια φωνή η οποία έρχεται για να προκρίνει τον άλλο δρόμο ανάπτυξης και μια φωνή που απουσιάζει όπως είπες προηγουμένως από τον δημόσιο διάλογο.

ΦΧ: Δεν επιδιώξατε εσείς υποστήριξη από κόμματα του κατεστημένου;

ΧΑ: Έχουμε κάνει κάποιες συναντήσεις για να αφουγκραστούμε το πώς σκέφτονται τα κόμματα του κατεστημένου, τα φερέφωνα του συστήματος. Παρ' όλα αυτά σίγουρα δεν επιδιώξαμε και δεν μπήκαμε στη λογική του πάρε δώσε, διότι ο σκοπός αυτής της ενέργειας δεν είναι η εκλογή μας στο ανώτατο αξίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θεωρήσαμε, και μιλάω στον πληθυντικό με το εμείς, ότι υπάρχουν δυνάμεις οι οποίες δεν έχουν μετουσιωθεί ούτε σε κίνημα ούτε σε οργάνωση ούτε σε κόμμα. Αυτές οι δυνάμεις θέλουν ή ενδιαφέρονται να μετουσιώσουν την αντίθεση τους στο σύστημα, συμπορευόμενοι με τις δυνάμεις τις οποίες ενδιαφέρονται να δημιουργηθεί ένα μέτωπο, έστω μίνιμουμ συγκλίσεων, που θα αποτελέσει τον αντίθετο πόλο, το αντίβαρο δηλαδή στο κατεστημένο.

ΦΧ: Αυτό είναι ένας αριστερός πόλος;

ΧΑ: Δεν μιλάω μόνο για την Κύπρο αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο. Το καπιταλιστικό σύστημα

καταστρατήγησε ότι έμεινε από τις κατακτήσεις ή τα δικαιώματα του παγκόσμιου προλεταριάτου. Ο καπιταλιστικός κόσμος σκόπιμα χρησιμοποίησε τις κεϋνσιανές πινελιές μέσα στο σύστημα των σκανδιναβικών χωρών, δηλαδή το περισσότερο κοινωνικό κράτος, για να αποδείξει στο σοσιαλισμό ότι ο καπιταλισμός μπορεί να γίνει ανθρωπίνος, ανώτερος από το σοσιαλισμό και να αποτελέσει το μέλλον της ανθρωπότητας. Με την απουσία του σοσιαλισμού όμως, τι έγινε στις Σκανδιναβικές χώρες; Ακριβώς το αντίθετο. Επανήλθαν και αυτές, μέσω των πολιτικών του νεοφιλελευθερισμού, των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων, στο επίπεδο των υπόλοιπων χωρών-μητροπόλεων του καπιταλιστικού κόσμου.

Κατά τη γνώμη μας κάτι άλλο συνέβη όμως με την ανυπαρξία του σοσιαλιστικού στρατοπέδου. Για αυτό στόχος μας είναι να προκρίνουμε όπως είπα πριν τον πραγματικά αντίθετο πόλο. Και μιλάω πρώτα σε τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να βρουν ένα ανάχωμα, ένα “αντρός” όπως λέει ο λαός μας, οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές, πολιτικές τις οποίες ακολουθούν όλα τα τελευταία χρόνια οι κλωνοποιημένες καταστάσεις της διακυβέρνησης ΔΗΣΥ-Νίκου Αναστασιάδη, ο κύριος Χριστοδουλίδης ο κύριος Αβέρωφ, και ο κύριος Μαυρογιάννης, πολιτικές δηλαδή του Μίλτον Φρίντμαν και της περίφημης Σχολής του Σικάγο.

ΦΧ: Μιας και ανέφερες την ανάγκη αυτού του αντίθετου πόλου, η επόμενη μου ερώτηση είναι: Ποια είναι τα σχέδια σας μετά τις εκλογές; Υπάρχει πλάνο για δημιουργία νέου πολιτικού κινήματος ή και κόμματος;

ΧΑ: Θεωρώ πως υπάρχει ξεκάθαρη ανάγκη. Δεν υπάρχει κάτι άλλο για να κάνουμε εκτός από αυτό. Οι αντιθέσεις του καπιταλιστικού συστήματος έχουν πλέον οξυνθεί σε τέτοιο βαθμό που οι λαοί της οικουμένης δεν έχουν παρά να βλέπουν αυτό τον άλλο δρόμο ανάπτυξης. Άρα η δημιουργία ενός μετώπου που προκρίνει αυτό τον άλλο δρόμο ανάπτυξης είναι κάτι περισσότερο από αναγκαιότητα. Δεν σημαίνει όμως ότι θα δημιουργήσω εγώ προσωπικά ένα τέτοιο κόμμα, ένα τέτοιο κίνημα, ένα τέτοιο μέτωπο.

Το ποσοστό που θα λάβουμε στις προεδρικές εκλογές δε θα το κεφαλαιοποιήσω εγώ προσωπικά αλλά οι δυνάμεις που θέλουν και ενδιαφέρονται να μετουσιώσουν όπως είπα πριν την αντίθεσή τους, δημιουργώντας έναν αντίθετο πόλο, ένα μέτωπο, ένα κίνημα, και γιατί όχι και ένα πολιτικό κόμμα.

ΦΧ: Γίνονται ήδη πολιτικές διεργασίες προς αυτή την κατεύθυνση;

ΧΑ: Η συμμετοχή στις εκλογές είναι μια σφυγμομέτρηση για την κοινωνία στο πώς αντιδρά σε αυτές τις ιδέες του κοινού μετώπου και σε αυτή την προοπτική του αντίθετου πόλου. Ο στόχος της υποψηφιότητας είναι κυρίως μηνυμάτων και συμβολισμών.

ΦΧ: Ποιά είναι η πολιτική σου σταδιοδρομία; Απ' όσο ξέρω, είχες περάσει και από το ΑΚΕΛ. Ποια η σχέση σου με αυτό το κόμμα;

ΧΑ: Προσωπικά θεωρώ ότι η Αριστερά στην Κύπρο δεν είναι μόνο το ΑΚΕΛ, και δεν θα μπορούσε άλλωστε. Είμαι τέκνο ακελικής οικογένειας καθώς τόσο η μητέρα μου όσο και ο πατέρας μου και οι λοιποί συγγενείς ήταν στελέχη-μέλη του Ανορθωτικού Κόμματος του Εργαζόμενου Λαού. Είτε ψήφιζαν αυτό το κόμμα είτε συμμετείχαν γενικότερα στις οργανώσεις του αριστερού λαϊκού κινήματος της Κύπρου. Έχω περάσει από την ΕΔΟΝ (νεολαία ΑΚΕΛ) από πολύ μικρή ηλικία και θα ήταν ατόπημα να πω ότι δεν έχω γαλουχηθεί με τα νάματα της αγάπης για τον άνθρωπο, δηλαδή τα ερεθίσματα που έλαβα από το πέρασμά μου από την ΕΔΟΝ.

Τα στελέχη και οι έμμισθοι του κινήματος δεν επιδίωξαν να ωθήσουν όλους όσους περάσαμε να αναπτύξουμε κριτική σκέψη, που ήταν και θα έπρεπε να ήταν δουλειά του αριστερού λαϊκού

κινήματος της Κύπρου. Αλλά εγώ ήμουν ένας από αυτούς που έχοντας λάβει τα ερεθίσματα, τα αξιοποίησα με βαθιά μελέτη και αυτομόρφωση.

ΦΧ: Η μελέτη δεν γινόταν από το ίδιο το κίνημα;

ΧΑ: Όχι, δεν γινόταν επιμελώς από το ίδιο το κίνημα. Διότι προφανώς δεν ήθελαν να εκκολάπτουν όλα αυτά τα χρόνια στελέχη, μέλη ή υποστηρικτές της εργατικής τάξης που θα ήταν κριτικά σκεπτόμενοι άνθρωποι και θα αγωνίζονταν κατά του πολιτικοκοινωνικοοικονομικού συστήματος.

Το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζομένου Λαού (μιλώ και για τις οργανώσεις του ΑΚΕΛ) ήθελε τα μέλη του όπως τα υπόλοιπα αστικά κόμματα. Δεν υπήρχε δηλαδή αυτή η ειδοποιός διαφορά που έπρεπε να υπήρχε στις τάξεις του ΑΚΕΛ ή του "αριστερού λαϊκού κινήματος" της Κύπρου και είναι η κριτική αντίληψη, η κριτική σκέψη, η διαμόρφωση των συνειδήσεων με απώτερο σκοπό την τελική ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και όχι τη διαιώνισή του. Νομίζω αυτό τα λέει όλα.

ΦΧ: Ποια είναι η γνώμη σας για το ΑΚΕΛ σήμερα; Είναι αριστερό κόμμα; Είχατε πει στη συνέντευξη σας με τον Μιχάλη Σταυρού πως το ΑΚΕΛ πρόδωσε τα ιδανικά του. Πώς και πότε έγινε αυτό;

ΧΑ: Από το ιδρυτικό του συνέδριο (1941) το ΑΚΕΛ, για να μπορέσει να υπάρξει στη νομιμότητα, είχε επιτρέψει να εισχωρήσουν στο κόμμα άνθρωποι όπως ο Λαδάς, ο Κωνσταντινίδης, ο Βασιλειάδης -δηλαδή μεγαλοαστοί. Ο Βασιλειάδης μάλιστα που προέδρευσε στο ιδρυτικό συνέδριο του ΑΚΕΛ, δύο χρόνια αργότερα ως ο ανώτατος δικαστής της αγγλικής αποικιοκρατίας στην Κύπρο δίκασε τους συνδικαλιστές της ΠΣΕ, τον πρόδρομο της ΠΕΟ δηλαδή.

ΦΧ: Άρα θα έλεγες ότι από την αρχή το ΑΚΕΛ είχε προβλήματα ιδεολογικά και οργανωτικά;

ΧΑ: Το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου υπήρχε στην παρανομία από το 1931. Το '41, ενώ ήταν στην παρανομία, αποφάσισε να δημιουργήσει ένα πλατύ μέτωπο που θα δρούσε στη νομιμότητα για να μπορέσει να περνά νόμιμα τις πολιτικές του θέσεις. Συνεπώς δεν μπορούσε να υπάρξει αν δεν έμπαιναν στις τάξεις του κόμματος και άνθρωποι μεγαλοαστοί. Φαίνεται ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου αδυνατούσε να περάσει τις θέσεις του μέσω του ΑΚΕΛ και φαίνεται ότι ο ρόλος του Πλουτή Σέρβα, κατά την ταπεινή μου άποψη, ήταν ένας ρόλος πολύ σκοτεινός, και ας με διαψεύσει το ΑΚΕΛ. Πολλές φορές, ενώ υπήρξε και γενικός γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου και του ΑΚΕΛ μέχρι το '44 (οπότε και αυτοδιαλύθηκε το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου και έμεινε μόνο πλέον το ΑΚΕΛ) φαίνεται ότι δεν περνούσε τις αποφάσεις των κρυφών συνεδρίων και συνεδριάσεων του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου. Για παράδειγμα καλέστηκε από το Κόμμα των Εργατικών και όχι από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Μεγάλης Βρετανίας για να πάρει καθοδήγηση. Από εδώ αντιλαμβάνεστε ότι το ΑΚΕΛ δεν ήταν αυτό που ήθελε το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου. Από εκεί και πέρα υπάρχει και το αφήγημα που λέει ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου το 1944 δεν είχε λόγο ύπαρξης εφόσον μαζικοποίησε το κίνημα το ΑΚΕΛ. Έτσι αυτοδιαλύεται και ενσωματώνεται στο ΑΚΕΛ. Εδώ υπάρχουν ερωτηματικά, γιατί υπάρχουν αρκετά μέλη και στελέχη του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου που δεν τους επιτράπηκε να γίνουν μέλη στο ΑΚΕΛ για διάφορους λόγους. Υπάρχει και το παράδειγμα του Λεύκη, ο οποίος έγινε μέλος του ΑΚΕΛ πολύ μεταγενέστερα - 30 και πλέον χρόνια αργότερα.

ΦΧ: Για ποιο λόγο;

ΧΑ: Δεν είπε κανείς τους λόγους αλλά θεωρώ ότι ενώ το ΑΚΕΛ τον τιμά και προκρίνει και το έργο του - πολύ χαρακτηριστικό ήταν το βιβλίο οι ΡΙΖΕΣ - άργησε πολύ να τον κάνει μέλος του κόμματος. Θεωρώ όμως ότι ο Λεύκης ήταν ένας από αυτούς που είχαν στέρεα την πεποίθηση τους για την κομμουνιστική ιδεολογία. Και αυτό τα λέει όλα, για το ρόλο που πρέπει να παίξει η κομμουνιστική

ιδεολογία στην κυπριακή κοινωνία.

Βέβαια δεν μπορούμε να ακυρώνουμε την περίοδο του Εζεκία Παπαϊωάννου: έχοντας απάνω του ένα πολύ μεγάλο παράσημο ζωής και δείγμα διεθνιστικής αλληλεγγύης, το τραύμα από τον ισπανικό εμφύλιο, με τη δράση του ουσιαστικά υπήρξε γενικός γραμματέας την περίοδο όπου το ΑΚΕΛ ήταν όντως αγωνιστικό. Ως ηγέτης του ΑΚΕΛ αγωνίστηκε να ωθήσει το κόμμα, προς την κατεύθυνση της αγωνιστικής κομμουνιστικής Αριστεράς. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι μέσα στους κόλπους του κόμματος δεν εκκολάπτονταν και άνθρωποι που μεταγενέστερα θα ανέτρεπαν την όλη κατάσταση.

ΦΧ: Για το διάδοχο του Εζεκία, για τη διακυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια, ποια είναι η γνώμη σου; Φαίνεται ότι έκανε μεγάλη ζημιά στη δημοτικότητα του ΑΚΕΛ, και από τότε το κόμμα φαίνεται να είναι σε φθίνουσα πορεία.

ΧΑ: Πάντα ήμουν από τους ανθρώπους που θεωρούσα ότι η διαχείριση του καπιταλισμού δεν αρμόζει σε ένα κόμμα το οποίο πιστεύει στην ανατροπή του καπιταλισμού. Όμως θεωρώ ότι αν δούμε κάποια στοιχεία της διακυβέρνησης του Δημήτρη Χριστόφια θα διαπιστώσουμε ότι όχι μόνο δεν έπρεπε να αναλάβει τη διαχείριση του κράτους το ΑΚΕΛ, αλλά έπρεπε να παραμείνει μοχλός πίεσης προς την εξουσία.

Και γιατί το λέω αυτό; Στην αρχή της πενταετίας έδωσε 3μιση δισεκατομμύρια για κοινωνικές παροχές και μέχρι το τέλος της πενταετίας τα πήρε πίσω από τον κυπριακό λαό επειδή τον εξανάγκασε το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απείλησε την κυβέρνηση ότι για να στηρίξει τις τράπεζες έπρεπε να περάσει αντιλαϊκά μέτρα όπως η παγοποίηση της ΑΤΑ ή το 10% penalty στο 63ο έτος. Ποιος ήταν υπουργός το 2012; Η κυρία Σωτηρούλα Χαραλάμπους, που είναι σήμερα γενική γραμματέας της ΠΕΟ, η οποία έχει και θέση για την κατάργηση του penalty.

Εγώ θεωρώ ότι μια κυβέρνηση της Αριστεράς, εάν βρισκόταν μπροστά σ αυτή την απειλή θα έπρεπε να παραιτηθεί παρά να εφαρμόσει αυτά τα αντιλαϊκά μέτρα. Έχουμε άλλωστε το παράδειγμα του Αλιέντε στη Χιλή όπου επιχείρησε πραγματικά κοινοβουλευτικά και βελούδινα να «περάσει» στο σοσιαλισμό και ανατράπηκε. Τον Δημήτρη Χριστόφια τον διαχειρίστηκε το σύστημα. Δεν συζητάμε αν υπήρχαν ή όχι καλές προθέσεις εκ μέρους του αλλά ότι το σύστημα έχει τα μέσα να σε διαχειριστεί εντός του.

Για να μπορέσεις στο τέλος της ημέρας να κάνεις ένα άλμα αυτού του βεληνεκού θα πρέπει να είσαι αυτάρκης. Αλλά το ερώτημα είναι, μια μικρή Κύπρος μπορεί να κάνει αυτό το άλμα χωρίς να υπάρξει μια παγκόσμια επανάσταση και χωρίς για παράδειγμα οι λαοί της οικουμένης να είναι έτοιμοι; Διότι η παγκόσμια οικονομία μπορεί απλά με ένα εμπάργκο να σε καταστρέψει.

ΦΧ: Θεωρείς ότι είναι δυνατόν να υπάρξει σοσιαλισμός σε μια χώρα; Απ' όσο ξέρω ο Μαρξ διαφωνούσε. Έλεγε πως ο καπιταλισμός είναι μια παγκόσμια κοινωνία που μπορεί να ανατραπεί μόνο σε παγκόσμιο επίπεδο. Τι προοπτικές θα είχε μια κομμουνιστική αριστερά στην μικρή Κύπρο; Πρέπει η Κύπρος να γίνει αυτάρκης όπως είχες αναφέρει σε μια παλιότερη συνέντευξή σου και αν ναι πως μπορεί να γίνει αυτό;

ΧΑ: Όσον αφορά το θέμα της αυτάρκειας απάντησα με αυτόν τον τρόπο όταν ερωτήθηκα σχετικά με την απεμπλοκή ή την έξοδο της Κύπρου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Χωρίς δική σου οικονομία, χωρίς δικό σου νόμισμα, με κατακερματισμένο τον πρωτογενή τομέα, η γεωργική παραγωγή είναι μόλις το 2% του ΑΕΠ, πώς θα κάνεις το άλμα εξόδου από τον καπιταλιστικό σύστημα; Με μοιρασμένη την πατρίδα, ημικατεχόμενη την πατρίδα και τον ιμπεριαλισμό σε όλα τα επίπεδα να σε ελέγχει, πως μπορείς να κάνεις αυτό το άλμα άμεσα; Ρωτήθηκα και για το σοσιαλισμό στην Κύπρο. Ούτε αυτό είναι απλό ζήτημα. Είπα όμως χαρακτηριστικά: όταν οι λαοί της οικουμένης θα είναι έτοιμοι και

αυτό τα λέει όλα.

ΦΧ: Τι σημαίνει όμως αυτό: “όταν οι λαοί της οικουμένης θα είναι έτοιμοι”. Πώς θα γίνουν έτοιμοι και τι ρόλο έχουμε να παίζουμε εμείς;

ΧΑ: Ακριβώς εδώ είναι το ζήτημα. Γιατί κατερχόμαστε στις προεδρικές εκλογές; Γιατί μιλάμε για σφυγμομέτρηση της κοινωνίας; Για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις της δημιουργίας ενός τέτοιου πόλου που θα ετοιμάσει την κυπριακή εργατική τάξη αύριο. Το παγκόσμιο προοδευτικό αριστερό κομμουνιστικό κίνημα θα πρέπει, τώρα που οι όξυνσεις του καπιταλισμού βρίσκονται στον υπέρμετρο βαθμό τους, να καθοδηγήσει τις λαϊκές μάζες, τους λαούς της οικουμένης στην ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος.

ΦΧ: Ας πούμε ότι στην Κύπρο καλλιεργείται μια πολιτική συνείδηση και δημιουργείται ένα επαναστατικό κόμμα. Θεωρείς ότι χρειάζεται να υπάρξει κάτι αντίστοιχο και σε παγκόσμιο επίπεδο;

ΧΑ: Θα πρέπει να λάβεις υπόψη σου και τις διεθνείς συνθήκες. Επαναλαμβάνω, εμείς μιλάμε για την κρατικοποίηση της εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου. Ο Ούγκο Τσάβες στη Βενεζουέλα και ο Εβο Μοράλες στη Βολιβία είναι δύο παραδείγματα εθνικοποίησης του φυσικού πλούτου. Δεν είναι σοσιαλισμός αυτό που υπάρχει στις χώρες τους, όμως προχώρησαν στις εθνικοποιήσεις εντός του καπιταλισμού.

ΦΧ: Θεωρείς ότι μπορεί να είναι ένα μεταβατικό μέτρο;

ΧΑ: Όχι. Μπορεί να αμβλύνει περιστασιακά, και αυτό κάνει, τα προβλήματα που απασχολούν τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα των χωρών τους. Δεν μπορεί να αποτελέσει όμως το μέλλον.

Είναι μέσα στα πλαίσια των πολιτικών μας κατευθύνσεων η προσπάθεια για άμβλυνση – στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας – των προβλημάτων που απασχολούν τη νέα γενιά, όπως είναι η λαϊκή στέγαση, η άνοδος του κατώτατου μισθού, οι επανακρατικοποιήσεις, (π.χ. η αρχή λιμένων), το διευρυμένο κοινωνικό κράτος, η διευρυμένη κρατική παρεμβατικότητα. Έτσι κι αλλιώς για να μπορέσει η πραγματική οικονομία στα πλαίσια αυτού του συστήματος να αναπτυχθεί θα πρέπει η εργατική τάξη να έχει αγοραστική δύναμη. Με τις υφιστάμενες καταστάσεις δεν έχει καν αγοραστική δύναμη, για αυτό οδηγούμαστε στην κρίση του καπιταλισμού.

Θα μου πει κάποιος: “τώρα όμως δεν διαιωνίζεις τον καπιταλισμό με αυτά που μας λες;” Είναι αυτό που έκανε με τον κεϋνσιανισμό ο καπιταλισμός στις σκανδιναβικές χώρες. Για αυτό είπα ότι δεν θα λύσουμε το πρόβλημα. Το ζήτημα είναι η ανατροπή του συστήματος. Πρέπει όμως να προετοιμαστούν οι συνειδήσεις. Πρέπει να είναι έτοιμοι οι λαοί της οικουμένης.

ΦΧ: Η ερώτηση είναι: αν προετοιμαστούν οι συνειδήσεις στην Κύπρο και όχι παγκόσμια, πάλι μπορεί να επιχειρηθεί κάτι; Όπως έγινε για παράδειγμα στην Κούβα.

ΧΑ: Θα απαντήσω με τον εξής τρόπο. Στην Κύπρο συνέβη το 1426 μια λαοκρατική επανάσταση, η επανάσταση των χωρικών, που έμεινε στην ιστορία ως η επανάσταση του Ρε Αλεξη. Η επανάσταση των χωρικών είναι ένα τρανταχτό και φωτεινό παράδειγμα για να ερμηνεύσουμε το σήμερα. Όπως τότε στη φεουδαρχία έτσι και σήμερα στον καπιταλισμό, υπάρχει ένα δεδομένο: οι εκμεταλλευτές και οι εκμεταλλεζόμενοι. Αυτό απορρέει από το εκάστοτε εκμεταλλευτικό σύστημα. Είτε φεουδαρχία είναι είτε καπιταλισμός.

ΦΧ: Είναι στη φύση οποιασδήποτε ταξικής κοινωνίας;

ΧΑ: Πολύ σωστά. Η Ελληνική Επανάσταση, που κι εκείνη ξεπήδησε μέσα από τους κόλπους της

φεουδαρχίας προετοιμάστηκε από την ελληνική αστική τάξη με απώτερο σκοπό το πρώτο ελληνικό αστικό κράτος. Υπάρχει όμως μια ειδοποιός διαφορά: η επανάσταση του Ρε Αλέξη που έγινε αιώνες πριν, εντός της φεουδαρχίας, προετοιμάστηκε όχι από την αστική τάξη, διότι δεν υπήρχε στην Κύπρο, αλλά από το τελευταίο σκαλοπάτι της πυραμίδας της κυπριακής κοινωνίας. Κάποιοι αστοί που υπήρχαν ενσωματώθηκαν με τους φεουδάρχες. Τότε δεν έπρεπε να πάρουν από τα μαλλιά την ευκαιρία οι χωρικοί και να οικοδομήσουν εκείνοι τη νέα κοινωνία, έστω και για λίγο;

Την περίοδο στην οποία αναφερόμαστε δεν υπήρχε ο όρος σοσιαλισμός, καπιταλισμός ή κομμουνισμός. Υπήρχε όμως ένα παγκόσμιο, ένα οικουμενικό αίτημα κατά της φεουδαρχίας: κοινοκτημοσύνη στην παραγωγή στη γη και σε όλα τα αγαθά εκτός από τις γυναίκες. Άρα, στην καρδιά της πατριαρχικής κοινωνίας έβαζαν στα αιτήματα των λαών της οικουμένης και τη γυναίκα.

Το παράδοξο είναι ότι ακόμα και η αστική τάξη τότε, βρισκόμενη σε νηπιακό στάδιο και πριν μετουσιωθεί σε άρχουσα τάξη, ζήτησε και αυτή κοινοκτημοσύνη για να κρατήσει εντός του γεωγραφικού προσδιορισμού τους λαούς τότε, ξεχωριστά τον κάθε λαό με βάση τον πολιτισμό του, τη θρησκεία του κ. λπ., στο γεωγραφικό προσδιορισμό που ήθελε εκείνη για να δημιουργήσει αργότερα το έθνος-κράτος, δηλαδή το μελλοντικό αστικό κράτος.

Συνεπώς, αυτό που θέλω να πω είναι ότι: ναι, έπρεπε να πάρουν οι χωρικοί την ευκαιρία από τα μαλλιά. Τι έγινε ανταυτού; Οι μέχρι πρότινος εχθροί, Μαμελούκοι, Μουσουλμάνοι, και η Ιερά Έδρα, δηλαδή η παπική εκκλησία και τα δυτικά κράτη, συνασπίστηκαν για να αντιμετωπίσουν την επανάσταση στην Κύπρο έτσι ώστε να μη γίνει παράδειγμα για τους λαούς της οικουμένης και ως ντόμινο όλοι οι λαοί να επαναστατήσουν. Θα ήταν ένα πολύ μεγάλο παράδειγμα για τους εκμεταλλευόμενους από τη μια άκρη του πλανήτη μέχρι την άλλη για την ανατροπή της φεουδαρχίας. Όμως έπρεπε να περιμένουν τότε οι χωρικοί/δουλοπάροικοι να περάσουν πέντε αιώνες για να ωριμάσει η κοινωνία και να πάμε στο επόμενο πολιτικό-κοινωνικό-οικονομικό σύστημα; Όχι! Πήραν την ευκαιρία από τα μαλλιά, οικοδόμησαν αυτό που οικοδόμησαν μέχρι που ανατράπηκε με τον τρόπο που συνέβη.

ΦΧ: Άρα υποστηρίζεις ότι αν υπάρχει ευκαιρία να πάρει την εξουσία η εργατική τάξη στην Κύπρο θα πρέπει να την πάρει;

ΧΑ: Ακόμα και να πάρει η εργατική τάξη την εξουσία στην Κύπρο, θα ανατραπεί. Όπως ανατράπηκε με την επανάσταση του Ρε Αλέξη (1426). Δεν σημαίνει όμως ότι οι δουλοπάροικοι δεν έπρεπε να το πράξουν.

Η Ρωσία το 1917 ήταν βιομηχανικά καθυστερήμενη χώρα. Δεν υπήρχε βιομηχανία, άρα δεν υπήρχε προλεταριάτο. Ο Λένιν στήριξε την αστικοδημοκρατική επανάσταση, στηρίζοντας τον Κερένσκι. Όταν αυτός μεθόδευε τα πράγματα για να φέρει πίσω τον Κορνίλοφ, τότε υποστήριξε το «όλη η εξουσία στα Σοβιέτ» και προχώρησε στην επανάσταση. Δηλαδή, γνωρίζοντας ότι τα πράγματα δεν ήταν έτοιμα για να πάρει την εξουσία ευθύς εξ αρχής, άφησε πρώτα τον Κερένσκι να πάρει την εξουσία.

ΦΧ: Άλλα πίστευε στη δυνατότητα να εξελιχθεί η επανάσταση από αστικοδημοκρατική σε σοσιαλιστική, όπως διαφαίνεται λόγου χάρη από τις “Θέσεις του Απρίλη” που έγραψε τότε.

Ο Λένιν υποστήριξε τον Κερένσκι, αλλά με σκοπό να υποσκάψει την κυβέρνηση για να προχωρήσει η επανάσταση.

ΧΑ: Ο Λένιν πήγε τα πράγματα ως εκεί που πήγαιναν. Αρχικά έδωσε υπουργεία στους Αριστερούς Εσέρους. Συμμετείχαν κι οι Μενσεβίκοι, τίμησε και τους αναρχικούς με το πέρας της επανάστασης.

Ήταν πολυκομματισμός, στην αρχή. Άρα τότε εφαρμόστηκε ο μονοκομματισμός; Όταν όλοι αυτοί στο τέλος της ημέρας συμπορεύτηκαν με την αντεπανάσταση. Τότε είπε το γνωστό “η βία θέλει αντι-βία”, που κάποιοι το χαρακτήρισαν κόκκινη τρομοκρατία, και από κει γεννιέται ο κόκκινος στρατός. Ο κόκκινος στρατός όμως που κατατρόπωσε το φασιστικό θεριό, το ναζιστικό θεριό, και γλίτωσε ολόκληρο τον πλανήτη από τον σκοταδισμό πολύ μεταγενέστερα. Αυτά για να είμαστε σωστοί.

Έχω μελετήσει το άλμα προς την κολεκτιβοποίηση και στη συνέχεια, μετά τον Λένιν, και θεωρώ ότι ήταν ένα πολύ σοβαρό εγχείρημα. Δε μιλάω για τα λάθη και τις παραλείψεις στην προσπάθεια οικοδόμησης του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση.

ΦΧ: Να σε ρωτήσω μια πιο γενική ερώτηση: ποια η γνώμη σου για την Οκτωβριανή Επανάσταση και τη Σοβιετική Ένωση; Στη συνέντευξή σου στο Σίγμα την ονόμασες πρόβα τζενεράλε της ανθρωπότητας για σοσιαλισμό, και είναι ένας όρος που χρησιμοποιείς συχνά. Απέτυχε εν τέλει αυτή η πρόβα και αν ναι γιατί;

ΧΑ: Εγώ θεωρώ ότι το παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα είναι ηττημένο μετά από την ανατροπή των σοσιαλιστικών χωρών και της Σοβιετικής Ένωσης. Υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά εδώ με την άποψη του ΑΚΕΛ που επιμένει ότι είναι διάλυση και όχι ανατροπή. Εγώ συνεχίζω να το θεωρώ ανατροπή διότι οι αντεπαναστάτες και οι οπορτουνιστές, όπως τους λέει πολύ χαρακτηριστικά και ο Λένιν, έκαναν καλά τη δουλειά τους, υπό την έννοια ότι διεμβόλισαν τα σοσιαλιστικά κράτη και τη Σοβιετική Ένωση. Και σίγουρα ο εξωτερικός κίνδυνος και ο πόλεμος που δεχόταν από τις μητροπόλεις του καπιταλισμού. Έχω την πεποίθησή ότι η εξελικτική πορεία της κοινωνίας δεν μπορεί να σταματήσει, ότι είναι νομοτελειακό το πέρασμα από τον καπιταλισμό στον σοσιαλισμό.

ΦΧ: Τι εννοείς νομοτελειακό; Εννοείς ότι αναπόφευκτα θα πέσει ο καπιταλισμός είτε το θέλουμε είτε όχι; Άρα θεωρείς ότι κάτι ανάλογο με την ανατροπή της φεουδαρχίας θα είναι και η ανατροπή του καπιταλισμού;

ΧΑ: Η φεουδαρχία έπεσε όταν ανατράπηκε από τις αστικοδημοκρατικές επαναστάσεις. Με τον ίδιο τρόπο, όχι από την άρχουσα τάξη όμως αυτή τη φορά, θα ανατραπεί και ο καπιταλισμός. Αλλά από ποιους; Αυτή τη φορά θα ανατραπεί από τους εκμεταλλευόμενους με απώτερο στόχο την αταξική κοινωνία. Δεν είναι καθόλου κάτι ανάλογο.

ΦΧ: Ποια είναι η διαφορά στη φύση τους;

ΧΑ: Η διαφορά έγκειται στο ποια κοινωνική τάξη κάνει την επανάσταση. Στις αστικόδημοκρατικές επαναστάσεις απλά ο λαός συμμετείχε στην οργάνωση.

ΦΧ: Συμμετείχε άλλα την ηγεσία την είχε η αστική τάξη. Στην μάχη ήταν κυρίως η εργατική τάξη.

ΧΑ: Βεβαίως. Μα δεν χαρακτηρίστηκαν πολλές επαναστάσεις ως κλεμμένες νίκες από τους λαούς; Θεωρώ νομοτελειακό το πέρασμα στις νίκες των λαών.

Υπάρχουν φωνές που λένε ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατό μόνο σε περιοχές του πλανήτη που είναι αυτάρκεις, ότι εκεί θα μπορούσε αρχικά να οικοδομηθεί ο σοσιαλισμός και στη συνέχεια να επεκταθεί σε ολόκληρο τον πλανήτη. Ο Μαρξ έλεγε ότι η επανάσταση θα ξεκινήσει από μια μητρόπολη του καπιταλισμού και μάλιστα μια χώρα εκβιομηχανισμένη. Τελικά έγινε σε μια χώρα καθυστερημένη βιομηχανικά που υπήρχε ακόμη τσάρος, με έντονα φεουδαρχικά στοιχεία και ένα εμβόλιμο κρατικό καπιταλισμό.

ΦΧ: Βέβαια υπήρχε και το σκεπτικό τότε του Λένιν ότι θα προκαλούσαν σπίθα επανάστασης στην υπόλοιπη Ευρώπη, ειδικά στη Γερμανία, που έγινε αλλά μετά είχαμε την προδοσία από το SPD.

ΧΑ: Δεν θα διαφωνήσω. Αλλά εγώ λέω το εξής: η αντεπίθεση του Κόκκινου Στρατού μετά την κατατρόπωση του ναζιστικού θεριού, όπως και το κίνημα των παρτιζάνων ήταν μια επαναστατική διαδικασία που επιχείρησε η Σοβιετική Ένωση με σκοπό να επεκτείνει την επανάσταση σε ολόκληρο τον πλανήτη. Άρα δεν υπάρχει συγκεκριμένη συνταγή. Αυτό θέλω να πω.

ΦΧ: Μια διευκρίνιση: θεωρείς ότι η επανάσταση απέτυχε λόγω καπιταλισμού; Αποδείχτηκε πιο δυνατός ο καπιταλισμός;

ΧΑ: Όχι, δεν θα το έλεγα αυτό. Ήταν ένα πρώτο εγχείρημα, που μάλιστα ήρθε ανορθόδοξα, όπως ήταν και πρώιμη και ανορθόδοξη η ανατροπή του Ρε Αλέξη στην Κύπρο. Ήταν πρώιμη ή ανώριμη ενέργεια; Θεωρώ πως όχι. Έπρεπε να πάρουν την ευκαιρία από τα μαλλιά. Όταν ο Λένιν είδε ότι τα πράγματα μεθοδεύονταν και θα πήγαιναν κάπου αλλού, προχώρησε με το πνεύμα “όλη η εξουσία στα Σοβιέτ”.

ΦΧ: Δηλώνεις σίγουρος ότι η ανθρωπότητα θα προσπαθήσει εκ νέου για παγκόσμια ανατροπή του καπιταλισμού, βλέπεις όμως να υπάρχει τέτοια τάση; Τις τελευταίες δεκαετίες δεν είδαμε κάτι, τι σε κάνει αισιόδοξο;

ΧΑ: Είναι μονόδρομος. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος.

ΦΧ: Άρα κατά τα λεγόμενά σου ο καπιταλισμός νομοτελειακά δημιουργεί μια δυσaréσκεια λόγω της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης, ωθώντας αναπόφευκτα την εργατική τάξη ξανά σε επαναστατικές κατευθύνσεις. Ποιος οφείλει να είναι ο ρόλος ενός κομμουνιστικού κόμματος, των συνδικάτων και ποια η σχέση τους;

ΧΑ: Αυτός ακριβώς! Δηλαδή από τη μια να δίνει αγώνες εντός του καπιταλισμού και να αποτελεί μοχλό πίεσης. Διότι ο Λένιν το ξεκαθάρισε στο “Αριστερισμός, η παιδική ασθένεια του κομμουνισμού” ότι συμμετέχουμε στους αστικούς θεσμούς. Δεν πήρε όμως ποτέ ο ίδιος την εξουσία.

ΦΧ: Άλλο διαχείριση και άλλο συμμετοχή..

ΧΑ: Σωστό. Άλλο συμμετοχή και μοχλός πίεσης. Από την άλλη όμως, εγώ μίλησα στις προηγούμενες μου δημόσιες τοποθετήσεις για το βραχυπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο, και όταν τους έλεγα ότι ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι η ανατροπή του υφιστάμενου πολιτικού κοινωνικοοικονομικού συστήματος, σηκώνονταν οι τρίχες της κεφαλής τους!

ΦΧ: 'Η δεν το έπαιρναν σοβαρά!

ΧΑ: Μπορεί και να μην αντιλαμβάνονταν τι ήθελα να πω. 'Η προσπαθούσαν να το γελοιοποιήσουν αλλά δεν τα καταφέρναν. Δεν έχουν μελετήσει την κοινωνική εξέλιξη που είναι νομοτέλεια! Δεν αντιλαμβάνονται ότι ο κύκλος της κοινωνικής εξέλιξης ούτε έκλεισε ούτε σταμάτησε στον καπιταλισμό, κάτι που έλεγε ο Χαρίλαος Φλωράκης αρκετές φορές και συμφωνώ μαζί του.

ΦΧ: Είναι ο ρόλος του κόμματος να καλλιεργήσει αυτή τη συνείδηση;

ΧΑ: Σωστά. Ρόλος του είναι να διαμορφώσει συνειδήσεις, να ενθαρρύνει και να δώσει κοινωνικοπολιτικούς ταξικούς αγώνες. Να φτάσει σίγουρα τα πράγματα ως εκεί που μπορούν να πάνε. Από εκεί και πέρα θα πρέπει να επέλθει η ανατροπή.

ΦΧ: Θεωρείς ότι για να γίνει αυτό θα χρειαστεί να δημιουργηθούν νέα πολιτικά κόμματα, συνδικάτα και κινήματα;

ΧΑ: Όταν μιλάς για νέα, εννοείς νέα κοσμοθεωρία; Η κοσμοθεωρία είναι εκεί. Συγκεκριμένα στην Κύπρο θεωρώ αναγκαιότητα να δημιουργηθεί κομμουνιστικό κόμμα.

ΦΧ: Όταν λες είναι μια αναγκαιότητα, εννοείς ότι πρέπει να γίνει, που δεν σημαίνει ότι θα γίνει σίγουρα. Όταν όμως λες νομοτελειακά υπονοείς ότι θα γίνει σίγουρα.

ΧΑ: Είναι νομοτελειακό το πέρασμα στο σοσιαλισμό είπα. Αν θα δημιουργηθεί τώρα όμως κομμουνιστικό κόμμα είναι άλλο.

ΦΧ: Ποιο θεωρείς ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος σήμερα;

ΧΑ: Για εμάς όλα τα ζητήματα είναι σημαντικά γιατί είναι αλληλένδετα. Δεν μπορούμε να πούμε ότι κάποια είναι πρωτεύοντα και κάποιαν άλλα όχι. Ένα παράδειγμα: αν θέλουμε να μιλάμε για άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας υπό τις υπάρχουσες περιστάσεις, αυτό δεν περνάει μέσα από τη λύση του Κυπριακού; Θα ήταν ατόπημα να λέγαμε όχι.

Ο κ. Μαυρογιάννης μας είπε ότι είναι παρωχημένος ο σοσιαλισμός/κομμουνισμός κι εγώ σας λέω ότι είναι νομοτελειακή εξέλιξη της κοινωνίας, ότι είναι υπερσύγχρονος, διαχρονικός και αναγκαίος. Ο κ. Μαυρογιάννης, χωρίς να θέλω να υποτιμήσω κανένα ανθυποψήφιο μου, δεν μπορούσε καλά καλά να ξεχωρίσει τι σημαίνει μοντέλο, πολιτικό-κοινωνικό-οικονομικό σύστημα, ρεύμα και πολιτικές αναδιάρθρωσης του καπιταλιστικού συστήματος και έβαζε το νεοφιλελευθερισμό σαν κάτι το ίδιο με τον σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό! Είναι πολιτικός αναλφαβητισμός να λέμε ότι ο νεοφιλελευθερισμός είναι νέο πολιτικό- κοινωνικό-οικονομικό σύστημα και όχι πολιτική αναδιάρθρωσης του συστήματος, όπως επίσης και ότι αποτελεί πρότυπο-μοντέλο! Τι ακριβώς εννοούμε μοντέλο;

ΦΧ: Νομίζω ότι επειδή αυτά που λένε οι υποψήφιοι του κατεστημένου καθορίζονται από επικοινωνιολόγους, οι επικοινωνιολόγοι τους λένε ότι δεν είναι σημαντικό να συζητούν ιδεολογικά. Ένας επικοινωνιολόγος δεν θα δώσει σημασία στο ιδεολογικό κομμάτι.

ΧΑ: Καταλαβαίνω ότι ο άνθρωπος δεν είναι πολιτικός. Συμφωνούμε. Όμως είχε πολιτικούς διορισμούς στη ζωή του, όπως την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί καιρό Χριστόφια. Ξέρει πολύ καλά τι εννοεί ο κ. Μαυρογιάννης όταν λέει χρειαζόμαστε περισσότερη ευρωπαϊκή ενοποίηση και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και περισσότερη ευρωπαϊκή άμυνα. Μήπως εννοεί για την PESCO και τη Frontex; Μήπως εννοεί για τη συνθήκη του Σένγκεν; Μήπως εννοεί για την ευρωσυννοριακή φύλαξη; Υπηρέτησε από αυτό το πόστο, διορισμένος πολιτικά από το Δημήτρη Χριστόφια. Τι εννοεί με όλα αυτά; Είναι αυτά που εμποδίζουν τους μετανάστες να πάνε στις χώρες προορισμού τους και μένουν στις χώρες υποδοχής. Και εδώ αναβιώνει ο εθνικισμός.

ΦΧ: Αφού άνοιξες αυτά τα θέματα, μεταναστευτικό και Ευρωπαϊκή Ένωση, ας μιλήσουμε και γι' αυτά. Ποια η γνώμη σου για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και σε υποθετικό σενάριο που εκλεγείς τι θα έκανες σε σχέση με αυτήν; Μίλησέ μας και για το μεταναστευτικό αφού το συνέδεσες.

ΧΑ: Εμείς είμαστε εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέλοντας και μη. Σίγουρα μια από τις κατευθύνσεις μας είναι να πιέσουμε τα πράγματα ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να καταργηθεί ο Κανονισμός του Δουβλίνου. Η συνθήκη του Σένγκεν έρχεται σε αντίθεση με τη Συνθήκη της Γενεύης.

Για μας δεν υπάρχουν λαθραίοι άνθρωποι. Διότι και εμείς το χρειαστήκαμε, και θεωρώ ότι με την αδιαλλαξία της Τουρκίας και με τους οικονομικούς παράγοντες που έχει η Τουρκία θα το ξαναχρειαστούμε. Και ας τρομάζει τον κυπριακό λαό αυτό που λέω. Έχουμε υπογράψει διεθνείς

συμβάσεις και συνθήκες. Δεν μπορούμε να το αποφύγουμε αυτό. Η λύση όμως δεν είναι αυτή. Έχω ακούσει ανθυποψήφιο μου να λέει ότι οι Καμερουνέζοι που έρχονται στην Κύπρο είναι σε ηλικία στράτευσης. Και θα έρθει το Καμερούν με τα χίλια δυο προβλήματα να εργαλειοποιήσει το μεταναστευτικό στην Κύπρο; Είναι αστεία αυτά τα πράγματα, και εμετικό εκ μέρους κάποιων να το λένε. Άρα, εφ' όσον είμαστε χώρα υποδοχής θα πρέπει να πιέσουμε τα πράγματα εντός των καπιταλιστικών θεσμών. Γι' αυτό άλλωστε διεκδικούμε και έναν αστικό θεσμό.

ΦΧ: Άρα βραχυπρόθεσμα θα πρότεινες να γίνεται καλύτερος διαμοιρασμός των μεταναστών εντός των χωρών της ΕΕ, διότι παραμένει δυσανάλογος αριθμός στις χώρες υποδοχής. Θα διαφωνούσες με κάποια άτομα και ομάδες της Αριστεράς που ασχολούνται έντονα με αυτό το ζήτημα, και που κατά τη γνώμη μου έχουν ένα αόριστο ηθικολογικό λόγο για ελεύθερα σύνορα και πλήρη δικαιώματα για τους μετανάστες; Μπορεί να είχαν πρόβλημα με το ότι λέτε ότι όντως είναι πρόβλημα οι μετανάστες, παρόλο που προτείνετε μια πιο ανθρώπινη λύση. Παρ' όλα αυτά, θεωρείς ότι πρέπει να φύγουν κάποιοι από την Κύπρο καθώς έχουμε υπερβολικά μεγάλο αριθμό.

ΧΑ: Εγώ είπα ευθύς εξαρχής και ευθαρσώς ότι δεν υπάρχουν για μας και τις τάσεις που μας στηρίζουν, λαθραίοι άνθρωποι. Κι εγώ πρόσφυγας είμαι εκ μητρογονίας. Από κει και πέρα όμως εγώ θεωρώ ότι η Κύπρος δεν προσφέρεται για να έρθουν αυτοί οι άνθρωποι να βρουν ένα καλύτερο μέλλον. Όχι δεν τους θέλουμε, δεν προσφέρεται. Όταν ο καπιταλισμός έκανε καλά τη δουλειά του και άφησε μόλις στο δύο τοις εκατό του ΑΕΠ τη γεωργική παραγωγή, πού θα έρθουν να εργοδοτηθούν αυτοί οι άνθρωποι; Αφού δεν υπάρχει πρωτογενής τομέας. Στην Ελλάδα, οι Αλβανοί άφησαν τις ελιές την περίοδο του μαζέματος των ελιών και έφυγαν για άλλη χώρα που βρήκαν καλύτερους μισθούς. Ποιος μάζεψε τις ελιές; Έμειναν πάνω στα δέντρα. Έτσι κι αλλιώς πολλοί ξένοι εργαζόμενοι τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα καλύπτουν τομείς που εμείς εγκαταλείψαμε ή που έχουμε ανάγκη ή που δεν έχουμε την τεχνογνωσία ή τέλος πάντων για κάποιους λόγους δεν συμμετέχουμε σε αυτούς τους τομείς ως Κύπριοι.

Εγώ πάντα έβαζα το παράδειγμα του τι έγινε τότε στο Ευρωκοινοβούλιο με την οδηγία Bolkestein, του Ολλανδού ευρωβουλευτή που ήταν μέλος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος που ανήκει ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Τι μας έλεγε; Ότι κάποτε ήθελαν να περάσουν αυτή την καπιταλιστική αναδιάρθρωση, που έλεγε ότι οποιοσδήποτε από τρίτη χώρα έρθει λόγω χάρη στην Κύπρο θα πρέπει να ανταμείβεται με το τι παίρνει στη χώρα του, ιδιαίτερα οι κοινοτικοί. Αυτό σημαίνει ότι ο Κύπριος εργοδότης θα προτιμούσε τους κοινοτικούς που αμείβονται πολύ χαμηλότερα στη χώρα τους και θα άφηνε τον Κύπριο στην ανεργία. Ενώ όταν ο ξένος εργαζόμενος, κοινοτικός ή μη, έρχεται στην Κύπρο και ανταμείβεται διά νόμου το ίδιο, τότε ο Κύπριος θα προτιμήσει πρώτα τους Κύπριους και αυτό που μένει και έχει ανάγκη να καλύψει θα το καλύψει με τους ξένους εργαζόμενους. Για να μην θυματοποιούμε και το ντόπιο προσωπικό και τους ντόπιους εργαζόμενους.

Σίγουρα είμαι εναντίον της οδηγίας. Προφανώς δεν είμαστε ο πιο ελκυστικός τόπος προορισμού διότι δεν υπάρχει περιθώριο αποκατάστασης αυτών των ανθρώπων. Γιατί όμως η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω αυτού που είπε ο κύριος Μαυρογιάννης, της Frontex, της ευροσυννοριακής φύλαξης και της PESCO, εμποδίζει τους ανθρώπους να πάνε παρακάτω και από την άλλη δίνει την μπλε κάρτα εισόδου; Τι είναι η μπλε κάρτα εισόδου; Απαγορεύει στο λαό του Αφγανιστάν να περάσει τα σύνορα, αλλά δίνει σε Αφγανούς ταλαντούχους και νέους μάλιστα τη δυνατότητα να μπουν με μπλε κάρτα εισόδου και να δουλέψουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως φτηνό εργατικό δυναμικό πάλι. Σχήμα οξύμωρο και αντιφατικό; Για μένα δεν είναι σχήμα οξύμωρο και αντιφατικό. Είναι η φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων: όπως αριστουργηματικά λέει και ο Νίκος Μπογιόπουλος, "είναι ο καπιταλισμός, ηλίθιε". Ο ίδιος ο καπιταλισμός, ο ιμπεριαλισμός και το NATO δημιούργησαν όλα αυτά τα προβλήματα στους λαούς εκείνους από τη μία και από την άλλη τους εμποδίζουν να περάσουν για ένα καλύτερο μέλλον στις χώρες της Ευρώπης! Ένα πολύ σημαντικό μέτρο εντός των θεσμών και εντός της Ευρωπαϊκής

Ένωσης είναι να πείσουμε τα πράγματα στη συμφωνία που έχει κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση με την Τουρκία, να πείσει την Τουρκία η Ευρωπαϊκή Ένωση να εκδώσει ταξιδιωτικά έγγραφα για να μπορέσουν αυτοί οι άνθρωποι να πάνε στις χώρες προορισμού τους και να αποτραπεί η εργαλειοποίηση του μεταναστευτικού από την Τουρκία για το οποίο γίνεται λόγος.

ΦΧ: Άρα αυτό είναι ένα άμεσο μέτρο που μπορεί να γίνει για να μετριαστεί το πρόβλημα, αλλά φαντάζομαι δεν θεωρείς ότι υπάρχει λύση για το μεταναστευτικό εντός του καπιταλισμού, επειδή ο καπιταλισμός δημιουργεί την ανάγκη για φτηνά εργατικά χέρια και δομική ανεργία; Μακροπρόθεσμα φαντάζομαι μόνο στον κομμουνισμό δεν θα υφίσταται πλέον καθόλου πρόβλημα;

ΧΑ: Μαζί σου με αυτό που λες με τα χίλια. Να πω το εξής όμως, το είπα αρκετές φορές. Κόσοβο, Κροατία. Υπήρχαν τα ίδια προβλήματα όταν υπήρχε η σοσιαλιστική Γιουγκοσλαβία; Οι λαοί που απάρτιζαν τότε την Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Γιουγκοσλαβία είχαν τα ίδια προβλήματα όπως έχουν με την καπιταλιστική παλινόρθωση στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας; Όχι. Οι Τσετσένοι στη Ρωσία; Το κουρδικό; Τι έγινε με το διαμελισμό του γεωγραφικού χώρου της Κύπρου; Μόνο με εκείνο το όραμα της αυτοπραγμάτωσης του ανθρώπου που ονομάζουμε κομμουνισμό, μόνο σε εκείνο το στάδιο η ανθρωπότητα θα απαλλαχθεί από αυτά. Είναι απότοκο του καπιταλιστικού συστήματος και των οξύνσεών του η κατάσταση που βιώνουμε τώρα στο μεταναστευτικό .

ΦΧ: Μπορείς να αναφέρεις εν συντομία τι θα έκανες βραχυπρόθεσμα για την κυπριακή οικονομία και τους εργαζόμενους αν εκλεγείς;

ΧΑ: Πολύ σημαντική ερώτηση. Έχουμε αρκετές προτάσεις. Για μας πρώτιστο και καίριο είναι η λαϊκή στέγαση.

ΦΧ: Για την πρόταση Αβέρωφ για ξενοδοχεία για φοιτητές κ.λπ. τι έχεις να πεις;

ΧΑ: Αυτά είναι προεκλογικά κόλπα. Εμείς δεν εννοούμε αυτό που λέει ο ΚΟΑΓ για τη λαϊκή στέγαση ή αυτό που δίνει ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης ή ο Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών. Εμείς λέμε για παροχή από το κράτος, κοινωνική παροχή λαϊκής στέγης εντελώς δωρεάν σε ζευγάρια για να κάνουν μια νέα αρχή σε κρατική γη, όχι με δάνειο χαμηλότοκο. Και η ΠΕΟ έκανε ξενοδοχεία για τους φοιτητές αλλά τους βάζει και πληρώνουν· πιο χαμηλά από ότι οι υπόλοιποι μεν αλλά πληρώνουν. Εγώ λέω το κράτος να έρθει στα πλαίσια της κοινωνικής θαλπωρής του και να παραχωρήσει συγκροτήματα σε ζευγάρια με εισοδηματικά κριτήρια για να κάνουν μια νέα αρχή.

ΦΧ: Όλοι θα σου έλεγαν ότι λεφτά δεν υπάρχουν, ότι αυτές είναι ουτοπικές προτάσεις.

ΧΑ: 204 εκατομμύρια χάρισαν από το ΦΠΑ στις πολιτογράφησης, στο μεγάλο κεφάλαιο. Ξέρετε πόσο έχουμε κοστολογήσει τα 15 πρώτα συγκροτήματα; Ούτε 30 εκατομμύρια. Δυόμισι δισεκατομμύρια ανείσπρακτοι φόροι από – άκουσον άκουσον – από το ντόπιο κεφάλαιο. Το μισό από αυτό το ποσό να πάρει το κράτος και λεφτά υπάρχουν. Ο ίδιος ο καπιταλιστικός θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έδωσε κάποιες κατευθυντήριες γραμμές για το πως θα εισπράξουμε τους ανείσπρακτους φόρους. Επίσης η Ευρωπαϊκή Ένωση για το ζήτημα της στέγης στέλνει κονδύλια. Αξιοποιήθηκαν; Αφού σας λέω με 30 εκατομμύρια μπορείς να στεγάσεις σε ολόκληρη την Κύπρο. Αυτή είναι η πρότασή μας.

Μπορείς να στεγάσεις αυτούς τους ανθρώπους εντελώς δωρεάν και να μην κοστίζει στο κράτος τίποτα. Εγώ σας λέω ότι αν πω σε κάποιους developers “Ξέρετε, να σας δώσουμε έργα ως κράτος, αλλά η ανταμοιβή μου θα είναι να μου κτίσετε τις πολυκατοικίες,” δεν θα πληρώσουν ούτε σεντ για τις πολυκατοικίες. Αφού θα επωφελούνταν από την εξυπηρέτηση με τις πολιτογραφήσεις. Έπρεπε να τους χαρίσουμε και το ΦΠΑ; Φαγοπότι έγινε. Και δεν το λέω εγώ: το Ευρωβαρόμετρο του καπιταλιστικού θεσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης το λέει. Είμαστε στην πρώτη θέση της διαφθοράς.

Αλλά πέρα από αυτό, το πιο σημαντικό είναι ότι μπορεί να γίνει εντελώς δωρεάν και στα πλαίσια του καπιταλισμού, αφού συμφέρει και στην οικονομία αυτό το πράγμα. Και αυτό γιατί η εργατική τάξη που θα έδινε 1000-1200 ευρώ δάνειο, τώρα θα μου το επαναπενδύει πίσω στην οικονομία. Είναι ένας κύκλος η οικονομία. Το θέμα είναι το πώς πολιτευόμαστε και εμείς πολιτευόμαστε με το αριστερό πρόσημο, το φιλολαϊκό.

ΦΧ: Και η φορολόγηση της εκκλησίας είναι άλλη μια πηγή για κρατικά εισοδήματα.

ΧΑ: Αυτό είναι μια ολόκληρη συζήτηση. Μιλώ μόνο για φορολόγηση, όχι να πάρουμε την περιουσία της εκκλησίας, αν και θεωρώ ότι πολύ καλά έκανε ο σοσιαλισμός και πήρε την περιουσία της εκκλησίας. Δεν έκλεισε την εκκλησία ο σοσιαλισμός, αντιθέτως τη σεβάστηκε. Όμως κρατικοποίησε την περιουσία της. Ο Θεός δεν θέλει ούτε λεφτά ούτε εκτάρια γης, κι εδώ είμαι έντονος. Εγώ δεν λέω να πάρουμε την περιουσία της εκκλησίας. Εγώ λέω να φορολογηθεί, το αυτονόητο δηλαδή. Με τη φορολόγηση της εκκλησίας λύσαμε τα προβλήματά μας για 100 χρόνια. Αν δεν είναι 100, 30-50 σίγουρα.

ΦΧ: Γενικά υπάρχουν πράγματα που μπορούν να γίνουν εντός του υπάρχοντος οικονομικού μοντέλου. Ρωτώ επειδή, βλέποντας τον διάλογο των άλλων υποψηφίων – δεν σας καλούν εσάς δυστυχώς στα debates – δεν συζητιέται σοβαρά. Δεν άκουσα από κανένα κάποια συγκεκριμένη πρόταση για την οικονομία και τους εργαζόμενους. Κυρίως ασχολούνται με τη διαφθορά, το μεταναστευτικό και το Κυπριακό.

ΧΑ: Το θέμα είναι ότι εδώ δεν μπορούν να πουν αυτά που λέμε εμείς. Αυτή είναι η ειδοποιός διαφορά η δική μας. Εμείς δεν έχουμε διαπλεκόμενα συμφέροντα πίσω μας. Εμείς δεν φοβόμαστε να πούμε αυτό που πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει γιατί θα πλήξουμε ή θα δυσανεστήσουμε κάποιους. Εμείς πολιτευόμαστε κάτω από ποιοτικά διαφορετικό πρόσημο, αν μπορώ να το θέσω έτσι.

Εμείς δεν πιστεύουμε ότι αυτή η υφιστάμενη κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε διέξοδο· όχι μόνο την Κύπρο αλλά ολόκληρη την ανθρωπότητα. Όμως έχουμε κατά νου ένα πράγμα: δεν θα θυματοποιήσουμε τις σημερινές και τις αυριανές γενιές για αυτό που θα ζήσουν οι μελλοντικές γενιές νομοτελειακά αύριο. Θέλουμε να δώσουμε ταξικούς αγώνες και μέσω των ταξικών αγώνων, να διαμορφώσουμε συνειδήσεις για το τελικό όραμα, τον τελικό στόχο που μας ενδιαφέρει. Για να ρίξουμε στο γκρεμό και να πάει στον αγύριστο αυτό το σύστημα και οι παθογένειες που το ταλανίζουν. Ας μας λένε κάποιοι ρομαντικούς και ονειροπόλους. Εγώ θεωρώ πως είναι νομοτέλεια και είναι αποδεδειγμένο ότι είναι νομοτέλεια. Η κοινωνία ξεκίνησε από την πρωτόγονη κοινοκτημοσύνη για να καταλήξει κυκλικά εκεί.

ΦΧ: Να μιλήσουμε για ένα θέμα που δεν αγγίξαμε, το Κυπριακό. Ποια είναι η θέση σου για τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία; Τη θεωρείς λειτουργική και βιώσιμη λύση; Σε διάφορες συνεντεύξεις είπες ότι θεωρείς το ενιαίο κράτος ευκατρία λύση. Αλλά αν θα μιλήσουμε για το ευκατρία αντί για το εφικτό, τότε γιατί να μην μιλάμε και για σοσιαλιστική ομοσπονδία στα Βαλκάνια και στην Τουρκία όπως έλεγε το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου; Αν και φαντάζομαι στη συνέντευξη εκείνη θα τους ακουγόταν πολύ εξωπραγματική θέση.

ΧΑ: Εφικτό υπό τις περιστάσεις είπα. Υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά εδώ. Δεν θεωρώ ανέφικτο τον σοσιαλισμό αλλά νομοτέλεια. Είναι σημαντικό που το θέτεις σαν ζήτημα, όπως σωστά το έθετε ο Σκελέας και ο Χαράλαμπος ο Βατιλιώτης τότε.

ΦΧ: Άρα πιστεύεις ότι τότε μπορούσαν να θέσουν το ζήτημα του σοσιαλισμού; Ήταν περίοδος που υπήρχε κίνημα!

ΧΑ: Θα υπάρξουν ξανά περίοδοι που θα μπαίνει επί τάπητος αυτό το ζήτημα ως αναγκαιότητα. Εγώ μιλούσα για το ευκταίο υπό την έννοια ότι κάποιος, και θα πω το ΕΛΑΜ, μας μιλάνε και για ενιαίο κράτος. Δεν πιστεύει πραγματικά όμως στο ενιαίο κράτος καθώς αυτό με βάση τις συμφωνίες της Ζυρίχης προνοούσε δικαιοδοτικότητα.

ΦΧ: Όταν μιλάς για ενιαίο κράτος εννοείς επιστροφή στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου;

ΧΑ: Δεν είπα εγώ, είπα τι λέει το ΕΛΑΜ. Και το ΕΛΑΜ μιλάει για ενιαίο κράτος.

ΦΧ: Ναι, το ΕΛΑΜ εννοεί ενιαίο κράτος με κυριαρχία των Ελληνοκυπρίων βασικά.

ΧΑ: Με βάση το '60 όμως υπήρχε η δικαιοδοτικότητα...

ΦΧ: Σίγουρα δεν θέλουν επιστροφή σε κάτι τέτοιο.

ΧΑ: Όταν ρωτούν τον Χρίστο Χριστού δεν μας απαντάει επί τούτου. Γιατί θέτει το θέμα του ενιαίου κράτους όμως; Διότι όσοι μιλούν αόριστα για ανέφικτες λύσεις υπό τις περιστάσεις ή ακόμα και για μαξιμαλιστικές θέσεις, είναι για να χύσουν νερό στο μύλο της διχοτόμησης. Δηλαδή το κάνουν εκ του πονηρού, αυτό θέλω να πω. Βεβαίως αν είχαμε το δίλημμα ενιαίο κράτος ή ομοσπονδία με τα χίλια όλοι θα επιλέγαμε ενιαίο κράτος. Άλλωστε η Σοβιετική Ένωση μετά τα γεγονότα του '64 ήταν η πρώτη που μίλησε για ομοσπονδία και το ΑΚΕΛ επαναφέρει την Ένωση το '68, εγκληματικά.

ΦΧ: Η Σοβιετική Ένωση δε θα υποστήριζε ποτέ ένωση με χώρα μέλους του NATO τότε.

ΧΑ: Ήταν ήδη όμως ανεξάρτητο κράτος η Κύπρος. Η Σοβιετική Ένωση μίλησε στα πλαίσια της λύσης για το πώς θα επέλθει αυτή η λύση και θεώρησε ότι η ομοσπονδία ήταν ο μόνος εφικτός δρόμος. Η Ελλάδα απεμπόλησε την Κύπρο και η Σοβιετική Ένωση το γνώριζε πολύ καλά αυτό. Το '60 δεν εγγυήθηκε το NATO την ίδια τη νεοσύστατη ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία. Γιατί; Για να αφήσει την Τουρκία να παίξει παιχνίδι. Ήξερε η Σοβιετική Ένωση ότι δεν υπήρχε περίπτωση ένωσης στους αιώνες των αιώνων κάτω από αυτή την βάση. Η Σοβιετική Ένωση μίλησε τότε στα πλαίσια του εφικτού και όχι του ευκταίου. Άρα το ΑΚΕΛ εγκληματικά δεν υιοθέτησε από τότε, αυτή είναι η άποψή μου, τη θέση της ομοσπονδίας. Και παλινδρομούσε ακόμα και το '68. Τώρα σε μια ένωση σοσιαλιστικών Βαλκανίων..

ΦΧ: Άρα εσύ τώρα στα πλαίσια του εφικτού, βραχυπρόθεσμα αν εκλεγείς θα ήσουν υπέρ να ξεκινήσουν εκ νέου συνομιλίες για διζωνική δικαιοδοτική ομοσπονδία;

ΧΑ: Δεν μπορείς να μην το κάνεις, αλλά όμως με μια ειδοποιό διαφορά: όχι με τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Να γίνει διεθνής διάσκεψη με όλα τα κράτη μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

ΦΧ: Και μια τελευταία ερώτηση για να το κλείσουμε. Για το μακροπρόθεσμο κομμάτι, πόσο μακροπρόθεσμο είναι και τι περιέχει;

ΧΑ: Περιέχει την προετοιμασία των συνειδήσεων και των καταστάσεων, όπως προείπα.

ΦΧ: Θεωρείτε ότι μπορεί στη δική μας ζωή να δούμε να γίνεται κάποια επαναστατική προσπάθεια στην Κύπρο;

ΧΑ: Απάντησα και προηγουμένως με την επανάσταση του Ρε Αλέξη, και δεν είμαι προκατειλημμένος λόγω της δουλειάς μου πάνω στο θέμα. Είμαι στην ευχάριστη θέση να σου πω ότι κατάφερε η επιτροπή που ίδρυσα για την προβολή της επανάστασης του Ρε Αλέξη να την εντάξει στη διδακτέα

ύλη, στους δείκτες επιτυχίας και στους δείκτες επάρκειας του υπουργείου Παιδείας. Θεωρώ ότι πρέπει να αποτελέσει φάρο φωτεινό διαπαιδαγώγησης, και μάλιστα ταξικής διαπαιδαγώγησης, του λαού μας αυτή η επανάσταση. Πως αντλούμε από αυτή την επανάσταση και αυτό το παράδειγμα για να ενεργήσουμε κατάλληλα στο μέλλον;

Άρα βεβαίως πρέπει να υπάρξουν επαναστατικές διαδικασίες. Όμως οι επαναστατικές διαδικασίες δεν σημαίνουν ότι θα ανατραπεί το σύστημα στην Κύπρο και θα οικοδομήσουμε τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κύπρου. Η επαναστατική διαδικασία είναι μια διαρκής διαδικασία, ασταμάτητη. Όσο υπάρχει η πάλη των τάξεων. Άρα αυτός πρέπει να είναι ο ρόλος ενός τέτοιου κόμματος, μετώπου, κινήματος, όπως θέλεις πάρε το. Είναι πολύ σημαντικό να πούμε ότι η Κούβα δεν μπορεί να μείνει μόνη της, δεν θα υπάρξει στο μέλλον. Ο κλοιός στενεύει επικίνδυνα. Θα πρέπει να κάνει ανοίγματα, θα πρέπει να παίξει με όρους καπιταλιστικούς για να αντέξει και να υπάρξει.

ΦΧ: Και παίζει ήδη σε κάποιο βαθμό, και η Κίνα έπαιξε.

ΧΑ: Το 49 % των ξενοδοχειακών μονάδων της Κούβας ανοίχτηκε και δόθηκε σε Αμερικάνικες εταιρείες ή σε άλλες μεγάλες πολυεθνικές, κολοσσούς κ. λπ. να επενδύσουν. Άφησε το 51% όμως, που αυτό το 51% επενδύει πίσω τα έσοδα από τον τουρισμό στο λαό της. Με επιτεύγματα, έτσι; Και μιλάμε για μια χώρα που για να συντηρήσει ακόμα και τα κτίρια εκείνα που είναι προστατευόμενα από την UNESCO δεν μπορεί γιατί δεν της δίνουν το υλικό λόγω του εμπάργκο. Και είναι κομμάτι της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς η παλιά Αβάνα για παράδειγμα, ή η Σάντα Κλάρα ή οτιδήποτε άλλο. Άρα συνεπώς η Κούβα δεν θα μπορέσει να αντέξει δυστυχώς στο πέρασμα των χρόνων. Δεν διαφωνώ με αυτό που λες για την παγκόσμια επανάσταση. Όμως αν γίνει ένα εγχείρημα σε μια χώρα μεγάλη όπως είναι η Ρωσία και μετά να ξεσπάσει στον απόηχο αυτής της επανάστασης μια παγκόσμια επανάσταση δεν θα πούμε όχι. Εσύ θα έλεγες όχι;

ΦΧ: Δεν θα έλεγα όχι. Θα έλεγα ότι πρέπει να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εδώ και να προσπαθήσουμε να εμπνεύσουμε πράγματα στο εξωτερικό.

ΧΑ: Πολύ σωστά. Δηλαδή εσύ θέλεις για παράδειγμα, επειδή τώρα η Κούβα είναι κάτω από καθεστώς σοσιαλιστικής ανάπτυξης, να σταματήσει να υπάρχει διότι δεν υπάρχει σε ολόκληρο τον πλανήτη κομμουνιστικό σύστημα;

ΦΧ: Δεν είπα έτσι, αλλά ξέρω ότι αν δεν αλλάξουν τα πράγματα...

ΧΑ: Αυτό που είπαμε και προηγουμένως, άρα συμφωνούμε. Εγώ λέω ξανά ότι οι δουλοπάροικοι το 1426 έπρεπε να πάρουν την ευκαιρία από τα μαλλιά και ότι θέλει ας γίνει. Τουλάχιστον έδωσαν και βάδισαν έστω και για 10 μήνες, έστω κι αυτό, στα οράματα των λαών ολόκληρης της οικουμένης τότε. Ήταν τεράστιο εγχείρημα για τον λαό μας και δεν το διδασκόμαστε στα σχολεία. Και εδώ πρέπει και η δικιά σου η πλατφόρμα να κάνει ολόκληρη θεματική για τη λαοκρατική επανάσταση του Ρε Αλέξη, γιατί ήταν μια κοινωνική και μια ταξική επανάσταση.

ΦΧ: Ευχαριστώ για την συνέντευξη και καλή επιτυχία στις εκλογές! Ιδιαίτερα ότι καλύτερο στη συνέχεια μετά τις εκλογές επειδή η Κύπρος χρειάζεται μια νέα αριστερά.

ΧΑ: Το ελπίζουμε όλοι Φειδία. Να είσαι καλά και τους χαιρετισμούς μου σε όλους.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Πλατύπους Λευκωσίας \(Ομάδα\), Άλλο Υλικό, Δεκαετία 2020-2029, 2022, Λευκωσία \(νότια\), Λευκωσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:platypus:platypus_interview&rev=1728547333

Last update: **2025/04/20 19:42**

